

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/61/2019
Identifikačné číslo spisu: 2018200044
Dátum vydania rozhodnutia: 27. apríla 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:2018200044.3

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Jany Martinčekovej, v právnej veci žalobkyne: Z. T. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. Z. XXXX/XX, R., právne zastúpená advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s.r.o., Dobšinského 12, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 47351-3/2017-BA zo dňa 14.12.2017, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č.k. 43Sa/3/2018-72 zo 14.01.2019, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č.k. 43Sa/3/2018-72 zo dňa 14.01.2019 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej číslo: 47351-3/2017-BA zo dňa 14.12.2017, ktorým táto postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, č. 700-04116847-GC04/17 zo dňa 26.06.2017, vo veci predpisania poistného na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity, napadnuté odvolaním zmenila vo výroku tak, že vypustila text: „ § 152a zákona v znení neskorších predpisov...“. V ostatnom rozhodnutí prvostupňového orgánu potvrdila.

2. Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava (prvostupňový správny orgán) rozhodnutím číslo 700-0411684717-GC04/17 dňa 26.06.2017 podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 572/2009 Z.z., § 152a a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č.

43/2004 Z.z. predpísala za obdobie február 2014 až december 2014 poistné na nemocenské poistenie 203,23 eur, poistné na starobné poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie 831,57 eur, poistné na invalidné poistenie 277,17 eur a poistné do rezervného fondu solidarity 219,41 eur, spolu v sume 1 531,33 eur. Neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia je príloha. Dôvodila tým, že na základe kontroly odvodu poistného a povinných príspevkov zistila, že Z.. T. M. poistné a povinné príspevky neodviedla vôbec za mesiace február 2014 až december 2014, čím porušila povinnosti ustanovené zákonom č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2013 (ďalej len „zákon č. 43/2004 Z.z.“).

3. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 128, § 141 ods. 1, § 144 ods. 1, § 172 ods. 1 a § 185 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. a v zmysle právnej úpravy ustanovenej SSP dospel k záveru o nedôvodnosti podanej správnej žaloby.

4. V rámci konania o predpísaní poistného mal krajský súd za preukázané, že žalobkyňa do 31.12.2014 disponovala licenciou na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A/TT/0523/05, vydanou dňa 20.12.2005 Slovenskou lekárskou komorou podľa § 68 ods. 1 písm. a/ zák. č. 578/2004 Z.z. Predmetná licencia bola zrušená ku dňu 31.12.2014 Slovenskou lekárskou komorou rozhodnutím LZA/TT/0523/05 zo dňa 11.11.2014. Od tohto dňa žalobkyňa nebola oprávnená na výkon alebo prevádzkovanie činnosti uvedenej v § 3 ods. 1 písm. d/ a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 543/2010 Z.z., t.j. nebola oprávnená dosahovať príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

5. Krajský súd mal v konaní za preukázané, že rozhodovacia prax vo vzťahu k otázke, či licencia L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a) zák. č. 578/2004 Z.z. bez ďalšieho zakladá pre jej držiteľa pre účely sociálneho poistenia postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, riešenej v konaniach o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Sociálnej poisťovne o zániku sociálneho poistenia, nie je vzhľadom na nejednoznačnosť súvisiacej právnej problematiky jednotná a ustálená. Uvádzaná spornosť zániku sociálneho poistenia odôvodňuje postup Sociálnej poisťovne podľa § 178 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodovanie o zániku poistenia tak, ako bolo v prípade žalobkyne realizované právoplatným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava číslo: 63676-21/2016-TT zo dňa 14.04.2016, ktorým bolo rozhodnuté, že samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31.01.2014, ale zaniklo dňa 18.03.2014. Toto rozhodnutie bolo v rámci odvolacieho správneho konania potvrdené rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie číslo 21321-2/2017-BA , ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21.04.2017. Vzhľadom k tomu, že právoplatné rozhodnutia sú právne záväzné, nezmeniteľné a spôsobujú právne účinky, bol nadobudnutím právoplatnosti týchto rozhodnutí konečným spôsobom upravený status žalobkyne na účely sociálneho poistenia, a preto nemôže byť opätovne posudzovaný v tomto konaní. Krajský súd naň podľa § 132 SSP prihliadal a vychádzal zo stanovenej doby povinného poistenia odôvodňujúcej záver o porušení odvodovej povinnosti a dôvodnosti predpísania poistného, samotná výška ktorého žalobkyňou spochybnená nebola. Súčasne konšatoval, že zákon o sociálnom poistení v ustanovení § 172 ods. 1 vylučuje použitie všeobecného predpisu o správnom konaní na konanie vo veciach sociálneho poistenia, pričom podľa jeho špeciálnej právnej úpravy obsiahnutej v § 185 ods. 4 je konanie začínajúce na podnet organizačnej zložky poisťovne začaté odo dňa vykonania prvého úkonu voči účastníci konania. Súdnou praxou i právnou teóriou bolo ustálené, že na takéto prvý úkon je možné považovať aj doručenie rozhodnutia, v danom prípade rozhodnutia o predpísaní poistného, charakter ktorého neposkytuje ani žiadne logické dôvody pre zotrvanie na požiadavke súčinnosti s účastníkmi konania pred vydaním rozhodnutia. Krajský súd preto ako nedôvodnú posudzoval námietku žalobkyne týkajúcu sa porušenia zásady vyplývajúcej z ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti krajský súd v rozhodnutí žalovanej a v jej postupe, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutia, nezistil žalobkyňou namietané pochybenia, ktoré by zakladali niektorý z dôvodov zrušenia rozhodnutia opravený procesným postupom, preto žalobu podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

7. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd s poukazom na skutočnosť, že v konaní úspešnej žalovanej žiadne trov konania nevznikli.

II.

8. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

10. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci žalobkyňa nesúhlasila s odôvodnením krajského súdu uvedeným v bode 12 rozsudku, kde sa uvádza: „Rozhodnutie vo veci zániku povinného poistenia žalobkyne vydané kompetentným správnym orgánom nie je predmetom tohto konania, súd naň v zmysle § 132 SSP prihliadal a vychádzal z takto stanovenej doby povinného poistenia žalovanej v celom rozsahu odôvodňujúcej záver o porušení odvodovej povinnosti a dôvodnosti predpisania poistného, samotná výška ktorého žalobkyňou spochybnená nebola“. Argumentovala ustanovením § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a tým, že súčasťou preskúvania zákonnosti a postupu rozhodnutia žalovanej o predpísaní poistného nemôže byť len preskúvanie správnosti výpočtu predpísaného poistného. Súčasťou musí byť aj preskúvanie zákonnosti obdobia, za ktoré je poistné predpísané, t.j. preskúvaniu musí podliehať aj dátum zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia, a to napriek tomu, že o tejto otázke bolo už právoplatne rozhodnuté. To znamená, že žalovaná nie je viazaná vlastnými právoplatnými rozhodnutiami o predbežnej otázke a je povinná v ktoromkoľvek konaní preskúmať všetky otázky a skutočnosti, ktoré sú dôležité pre rozhodnutie vo veci samej, a to aj opakovane.

11. V ďalších dôvodoch kasačnej sťažnosti poukázala na to, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odbore všeobecné lekárstvo, nezakladá štatút samostatne zárobkovo činné osoby. Tvrdila, že nikdy nevykonávala samostatnú zdravotnícku prax v povolani lekárov na základe licencie Slovenskej lekárskej komory; vždy vykonávala zdravotnícke povolanie v povolani lekárov na podklade licencie Slovenskej lekárskej komory č. L1B v spojitosti s povolením vydaným Trnavským samosprávnym krajom. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2Sa/4/2017 zo dňa 07.07.2017, ktorý s poukazom na zásadu materiálnej pravdy konštatoval, že správne orgány sa nezaoberali tým, či žalobca skutočne vykonával činnosť samostatne zárobkovo činné osoby. Ďalej poukázala na ďalšie rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 18Sa/1/2017 zo dňa 02.10.2017, ktorý konštatoval, že žalobcovi zanikla účasť na povinnom sociálnom poistení ku dňu zrušenia zdravotníckeho zariadenia bez ohľadu na dosiahnutie požadovaného príjmu v predchádzajúcom rozhodnom období, ktorého význam pominul uplatnením § 21 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z.z. vo vzťahu k povoleniu na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, a tiež bez ohľadu na držbu platnej licencie L1A, nakoľko žalobca z nej nedosahoval zdaniteľné príjmy, ktoré jedine zakladajú účasť žalobcu na povinnom sociálnom poistení. V modernom právnom štáte sa nemožno vyhnúť medzerám, či iným nedostatkom právnych predpisov, obzvlášť citelný je tento negatívny jav v odvetví práva správneho. Orgány aplikujúce správne právo, a spomedzi nich osobitne sudcovia pri rozhodovaní v správnom súdnictve, sú oprávnení nedostatky zákonnej úpravy svojím výkladom odstraňovať. Sudca pri interpretácii normy správneho práva nesmie tvoriť, ale môže odhaľovať a formulovať vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami vychádzajúc z účelu a zmyslu právnej úpravy. Jedinou požiadavkou, ktorá je pritom na sudcu kladená, je ústavná konformita výkladu (čl. 152 ods. 4 ústavy). Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku.

12. Navrhla, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

13. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním z 15.04.2019.

14. Poukázala na predmet súdneho prieskumu, ktorým bolo rozhodnutie o predpísaní poistného na sociálne poistenie. Obdobný prípad bol predmetom súdneho konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vo veci predpísania poistného po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutí vo veci zániku povinného poistenia na Krajskom súde v Nitre sp. zn. 23Sa/16/2017 a na Najvyššom súde Slovenskej republiky, sp. zn. 9Sžso/23/2013, v ktorom: „odvolací súd nemohol akceptovať názor žalobcu a ústavného súdu, že mu dňa 11.02.2009 zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie, nakoľko už nebol SZČO, keďže žalobca ako i ústavný súd opomenuli okolnosť, že o tejto skutočnosti bolo už právoplatne rozhodnuté skorším rozhodnutím správneho orgánu“. Žalovaná zastáva právny názor, že opätovnému posudzovaniu zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia dňom 31.01.2014 v rámci konania vo veci predpísania poistného bránila prekážka právoplatne rozhodnutej veci.

15. Navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

IV.

16. Vyjadrenie žalovanej bolo doručené žalobkyni dňa 20.05.2019.

V.

17. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

18. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z. najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

19. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z. výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

20. Z dôvodovej správy k zákonu č. 423/2020 Z.z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva, ktorý v článku XX. novelizoval aj zákon č. 757/2004 Z.z. vyplýva, že zákonodarca vo vyššie citovanom odseku 2 upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd prebral z najvyššieho súdu všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré aj dokončí.

21. Správny súdny poriadok upravuje právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve a konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve (§ 1 SSP).

22. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

23. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

24. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

25. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

26. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

27. Podľa § 135 ods. 1 SSP, na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

28. Najvyšší správny súd zdôrazňuje, že súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda, či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ktorými navrhovateľ namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

29. Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. na konanie vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom sa nevzťahuje osobitný predpis (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní).

30. V správnej žalobe na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu žalobkyňa argumentovala nesprávnym právnym posúdením veci, ktoré malo spočívať v nesprávnom posúdení právnej povahy licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odbore všeobecné lekárstvo. Žalobkyňa tvrdila, že licenciu nezakladá štatút samostatne zárobkovo činné osoby a že sa Sociálna poisťovňa nezaoberala ustanoveniami zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách a zdravotníctve v znení neskorších predpisov.

31. Otázkou postavenia (statusu) lekára ako samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu, že bol držiteľom licencie L1A sa zaoberal a dal na ňu odpoveď Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Vs 3/2019 zo dňa 24.11.2020. Ústavná sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu bola odmietnutá Ústavným súdom Slovenskej republiky uznesením č. k. IV. ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020 k otázke statusu samostatne zárobkovo činné osoby na základe oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010 citujúc § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010, § 3 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 10 ods. 1, 2 zákona č. 578/2004 Z. z., § 68 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., konštatoval: „Zákonodarcu už v ustanovení § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. rozlišuje u lekárov medzi výkonom zdravotníckeho povolania na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo povolenia vydaného podľa osobitného predpisu [písm. b)] a na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [písm. c)].“

33. Jednou z podmienok na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie) právnickej osobe, napr. spoločnosti s ručením obmedzeným [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona

č. 578/2004 Z. z.] je, že právnická osoba má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu [§ 68 ods. 1 písm. c)], teda s tzv. licenciou LIC.

34. Jednou z podmienok na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie) fyzickej osobe [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] je licencia L1B, t. j. licencia na výkon zdravotníckeho povolania [§ 68 ods. 1 písm. b)].

35. Pojem „povolenie“, uvedený v § 4 písm. a) bod 1. a § 11 zákona č. 578/2004 Z. z. je potrebné vykladať v kontexte s ustanovením § 3 ods. 4 písm. b) tohto zákona, teda tak, že pod povolením sa rozumie povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulantnej zdravotnej starostlivosti, ústavnej zdravotnej starostlivosti). Povolenie príslušný orgán vydá fyzickej osobe, ak má licenciou na výkon zdravotníckeho povolania, tzv. licencia L1B [§ 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] a právnickej osobe, ak má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu v tom povolaní, v ktorom má poskytovateľ prevažne poskytovať zdravotnú starostlivosť - tzv. licenciou LIC [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.]. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. (ďalej aj „licencia L1A“) nie je podmienkou na vydanie povolenia podľa § 12 zákona č. 578/2004 Z. z. Ide o licenciou, ktorá nie je žiadnym spôsobom viazaná na povinnosť držby licencie L1B alebo LIC, súčasne však držba licencie L1A nevylučuje, aby lekár bol držiteľom aj licencií L1B a LIC.

36. Veľký senát sa stotožnil s názorom, že licencia L1A oprávňuje lekára vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste, a že lekár - držiteľ licencie L1A, je oprávnený bez ďalšieho povolenia alebo súhlasu akéhokolvek orgánu poskytovať zdravotnú starostlivosť. Iba na jeho vôli je ponechané, či uvedenú licenciou bude aj využívať, a teda, či bude uzatvárať dohody/zmluvy o výkone zdravotnej starostlivosti s inými prevádzkovateľmi zdravotníckych zariadení, a vybrať si, v ktorom zdravotníckom zariadení, resp. inom mieste (napr. v byte chorého, v inom prirodzenom sociálnom prostredí osoby, ktorá vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti), bude zdravotnú starostlivosť poskytovať. V prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti na základe licencie L1A ide o tzv. „návštevnú službu“. Samotná skutočnosť, že prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia, s ktorým lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára dohodu/zmluvu, je povinný spĺňať podmienky ustanovené zákonom, medzi ktoré patrí aj vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia s oprávnením na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe lekára - držiteľa licencie L1A nijako nesúvisí. Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia sa viaže výlučne na osobu prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Zánikom povolenia neprestane lekár, ktorý je držiteľom licencie L1A, spĺňať podmienky pre vydanie tohto druhu licencie. Splnenie predpokladov pre vydanie licencie L1A lekárom nie je naviazané na vydanie povolenia prevádzkovateľovi zdravotníckeho zariadenia. Skutočnosť, že lekár-držiteľ licencie L1A uzatvára súkromné zmluvy/dohody s prevádzkovateľom zariadenia, ktorý má vydané povolenie, nemožno chápať ako podmienku oprávnenia na výkon zdravotníckej praxe. Podmienky na výkon samostatnej zdravotníckej praxe musí lekár splniť na to, aby mu licencia L1A bola vydaná (pred vydaním licencie L1A). Zmluvu/dohodu s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia uzatvára následne, po tom, čo spĺňa podmienky na výkon zdravotníckej praxe, teda po vydaní licencie L1A.

37. Veľký senát sa stotožnil s názorom senátu 9S, že pod pojmom oprávnenie na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010, je potrebné rozumieť povolenie, súhlas s vykonávaním určitej činnosti, ktoré vydáva Slovenská lekárska komora po tom, čo zistí, že lekár spĺňa odborné a iné zákonom ustanovené predpoklady na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe. Skutočnosť, že lekár na základe tohto povolenia, súhlasu s výkonom činnosti (licencie L1A) môže uzatvárať dohody/zmluvy, od ktorých závisí, kde takúto činnosť bude vykonávať, na existenciu povolenia udeleného lekárskou komorou, vplyv nemá. Po splnení zákonných podmienok je iba na vôli držiteľa oprávnenia, akým spôsobom a kde bude výkon činnosti realizovať, pričom zo strany verejnej moci u držiteľa licencie L1A žiadny ďalší úkon (napr. povolenie vykonávať činnosť u konkrétneho poskytovateľa, registráciu a pod.) nie je potrebný. Licenciu L1A nepotrebuje lekár v pracovnom pomere u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Na výkon povolania lekára v

pracovnom pomere Slovenska lekárska komora vydáva licenciu L1B. Ak sa lekár rozhodne poskytovať zdravotnú starostlivosť ako fyzická osoba - podnikateľ vo svojom mene a na svoj účet vo vlastnom zdravotníckom zariadení [§ 4 písm. a) bod. 1 zákona č. 578/2004 Z. z.], v takom prípade je licencia L1B predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie), ktoré vydáva ministerstvo alebo samosprávny kraj. Licencia L1B teda sama o sebe nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení platnom do 31.12.2010 - takým oprávnením sa stáva len v spojení s povolením lekára - fyzickej osoby na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie). Pokiaľ si lekár na účely poskytovania zdravotnej starostlivosti založí spoločnosť s ručením obmedzeným, v takom prípade licencia L1C - licencia na výkon činnosti odborného zástupcu zdravotníckym pracovníkom v povolani lekárov, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z., je predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia touto právnickou osobou. Je iba na vôli lekára, či popri žiadosti o vydanie licencie L1B, požiadajú aj o vydanie licencie L1A, a či sa rozhodne využiť obe licencie a poskytovať zdravotnú starostlivosť na základe oboch licencií. Držba licencie L1B ani vstup jej držiteľa do pracovného pomeru s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia však nemá žiaden vplyv na právo držiteľa licencie L1A naďalej vykonávať samostatnú zdravotnícku prax. Ak sa lekár ako fyzická osoba - podnikateľ, rozhodne zmeniť spôsob svojho podnikania a založiť si napr. spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá bude prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia ako právnická osoba, na získanie povolenia podľa § 12 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. musí mať táto právnická osoba určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu [§ 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z.], teda s tzv. licenciou LIC. Licencia LIC nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Ani držba licencie LIC nie je dôvodom zániku licencie L1A, a nie je ani prekážkou toho, aby lekár využíval aj licenciu L1A. Licencie môže Lekárska komora dočasne pozastaviť alebo zrušiť z dôvodov a v rozsahu podľa § 73 a § 74 zákona č. 578/2004 Z. z. Veľký senát sa z vyššie uvedených dôvodov stotožnil s názorom senátu 9S, že v prípade držiteľov licencií L1A je naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od vôle držiteľa licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že držiteľ licencie L1A uvedenú licenciu nevyužíva, neznamena reálnu nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z., by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. nekonaní držiteľa oprávnenia. Vzhľadom na uvedené držiteľ licencie L1A má postavenie (status) samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.“.

38. Z uvedených dôvodov Veľký senát v konaní vedenom pod sp. zn. 1Vs/3/2019 dospel k záveru, že je potrebné sa odchýliť od záveru Veľkého senátu vo veci sp. zn. 1Vs/1/2019. Na prvú otázku, teda „či licencia L1A vydaná lekárovi na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 ods. 2 zákona č. 548/2004 Z. z. má alebo nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.“, uviedol nasledovne: „Licenciu L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona o sociálnom poistení. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z.“

39. Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku č. k. 1Vs 3/2019, zo dňa 24. novembra 2020 k otázke zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia z titulu oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010, citujúc § 14 ods. 1 písm. b), § 21 ods. 1, 3, § 227

ods. 2, písm. a/, § 228 ods. 1, 2, 3, 7, § 233 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, konštatoval: „Status samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej aj „SZČO“) na základe licencie L1A nie je bez ďalšieho dôvodom vzniku, resp. trvania povinného poistenia SZČO, je však predpokladom vzniku, alebo trvania takého poistenia.“ V tejto súvislosti považoval Veľký senát za potrebné zdôrazniť, že ten istý lekár môže byť povinne poistený ako SZČO podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., či už na základe licencie L1A alebo/aj ako fyzická osoba-držiteľ licencie L1B na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia; súčasne môže byť povinne poistený aj ako zamestnanec, prípadne aj ako iná SZČO uvedená v § 5 písm. a), b), d) až f) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

40. Osobitný spôsob vzniku, resp. zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia (ďalej aj „povinné poistenie“) samostatne zárobkovo činnnej osoby upravuje ustanovenie § 21 ods. 2 až 4 zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

41. Trvanie a zánik poistenia lekára, ktorý je držiteľom licencie L1A, odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu (licenciu L1B), osobitne upravuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

42. Podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c).

43. Držiteľovi licencie L1A v zmysle citovaného ustanovenia povinné poistenie môže zaniknúť z troch dôvodov. Prvým dôvodom je príjem v rozhodnom období nižší ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

44. Druhým dôvodom je zánik licencie L1A, kedy povinné poistenie zanikne dňom zániku tejto licencie.

45. Na zánik povinného poistenia držiteľa licencie L1A z tretieho dôvodu, teda z dôvodu vzniku pracovného pomeru sa vzťahuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b), časť vety za spojovníkom „a“. To znamená, že z dôvodu vzniku pracovného pomeru u poskytovateľa zdravotníckeho zariadenia, v ktorom lekár musí mať licenciu L1B, môže povinné poistenie lekára ako SZČO z titulu držby licencie L1A zaniknúť iba vtedy, ak držiteľ licencie L1A splní svoju povinnosť podľa § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 a 7 v spojení s § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a pobočke Sociálnej poisťovne predloží vyhlásenie, že odo dňa vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c), teda že od uvedeného dňa nevykonáva činnosť na základe licencie L1A (t. j. samostatnú zdravotnícku prax).

46. Keďže zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení výslovne vyžaduje podanie „vyhlásenia“ podľa § 21 ods. 4 písm. b), za splnenie tejto povinnosti nemožno považovať podanie Registračného listu - odhlášky, z obsahu ktorého náležitosti vyhlásenia nevyplývajú.

47. Na účely § 21 ods. 4 v spojení s § 228 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, Sociálna poisťovňa vydala a na svojej webovej stránke zverejnila tlačivo „Vyhlásenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu.“ Z obsahu tohto tlačiva vyplýva, že sa týka samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona, ktorá vyhlasuje, že od vzniku pracovného pomeru, t. j. „od“ túto činnosť nevykonáva a že toto vyhlásenie podáva ako súčasť Registračného listu FO - odhlášky z povinného nemocenského poistenia a z povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby z dôvodu zániku týchto poistení.

48. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie držiteľa licencie L1A teda môže zaniknúť tromi spôsobmi:

- podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení dňom 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (ďalej len „príjem z podnikania“) nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 tohto zákona, alebo
- podľa § 21 ods. 4, časti vety pred písmenom „a“ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom od 01.08.2006 do 31.12.2010 vždy dňom zániku licencie, alebo
- odo dňa vzniku pracovného pomeru s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak (v súlade s § 227 ods. 2 písm. a/ a § 228 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 21 ods. 4, časti vety za písmenom „a“ tohto zákona) taký lekár predložil pobočke Sociálnej poisťovne vyhlásenie, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činné osoby uvedenej v § 5 písm. c) tohto zákona.“

49. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení, č. k. IV. ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť proti uvedenému rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 1Vs 3/2019 zo dňa 24.11.2020, konštatoval: „Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok nie je možné považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny, teda taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.“

50. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého rozsudku, pretože sú dostatočne zdôvodnené, aj keď s takým zdôvodnením sťažovateľ nesúhlasí a využíva dostupnú inštančnú možnosť tieto závery vo svoj prospech „prebiť“, nie však na podklade využiteľnom pre ústavnú sťažnosť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je teda ústavne udržateľný.

51. Ústavný súd opäť pripomenul, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon zveril najvyššiemu súdu (bod 22 odôvodnenia tohto rozhodnutia), a preto, ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe vidieť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zaujatie stanovísk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu (m. m. IV. ÚS 426/2018).

52. Zdôraznil, že zjednocovanie rozhodovania senátov najvyššieho súdu je (aj) vecou veľkého senátu príslušného kolégia tohto súdu. Po takom vyriešení určitej právnej otázky je určite z hľadiska právnej istoty nežiaduce, ak sa judikatúrny stav opätovne zmení bez zmeny pre rozhodovanie podstatného právneho predpisu. Zároveň však platí, že pokiaľ zákonodarca s postupom zmeny právneho názoru veľkého senátu o tej istej otázke následným rozhodnutím veľkého senátu v inom zložení výslovne počíta, ide o „poistku omylu“ a vyšší stupeň zjednocovacieho procesu na účel aplikačnej optimalizácie (k tomu pozri body 17, 19, 21 a 23 odôvodnenia). Novo rozhodujúci sudcovia najvyššieho súdu nemôžu v predmetnej situácii svoj odlišný právny názor ignorovať, a naopak, postupujú ex officio, pričom taký ich zákonne súladný postup nemôže byť z hľadiska práva na súdnu ochranu neúspešnej strany v konaní v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy úspešne napadnutý ako ústavne nekonformný.

53. Sťažovateľom avizované (ako možné) neustále preklápanie riešenia dotknutej právnej otázky postupne sa líšiacimi rozhodnutiami veľkého senátu kolégia v inom zložení je eliminované mechanizmom prijímania stanoviska podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

54. Ústavný súd teda v okolnostiach tejto veci dospel k záveru, že argumentácii sťažovateľa chýba ústavnoprávny rozmer, keď vo svojej ústavnej sťažnosti v zásade len polemizuje s právnymi závermi najvyššieho súdu a stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

55. Uvedené je dostačujúce na to, aby ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

56. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.“

57. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je pre súdy záväzné.

58. Predmetom kasačného konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 SSP zamietol ako nedôvodnú správnu žalobu v sociálnej veci o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej - Sociálnej poisťovne, ústredie č. 47351-3/2017-BA zo dňa 14.12.2017, ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava, č. 700-04116847-GC04/17 zo dňa 26.06.2017, vo veci predpísania poistného na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity, napadnuté odvolaním zmenila vo výroku tak, že vypustila text: „ §152a zákona v znení neskorších predpisov...“. V ostatnom rozhodnutí prvostupňového orgánu potvrdila.

59. Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. na konanie vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom sa nevzťahuje osobitný predpis (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní).

60. Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 543/2010 Z.z. účinnom od 01.01.2011, zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá dosahovanie príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu.

61. Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 338/2013 Z.z. účinnom od 01.01.2014 samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby dosahovala príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3, okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

62. Podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 543/2010 Z.z. účinného od 01.01.2011, povinne nemocensky poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5 zákona.

63. Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z. účinného od 01.01.2008 povinne dôchodkovo poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

64. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 01.01.2014 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3 bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5 zákona, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem uvedený v § 3 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 a 3 nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, ak tento zákon neustanovuje inak.

65. Z administratívneho spisu žalovanej mal kasačný súd za preukázané, že na žiadosť žalobkyne zo dňa 12.12.2005 Slovenská lekárska komora v Bratislave vydala dňa 20.12.2005 žalobkyni MUDr. T. M.Á. licenciu (L1A) číslo L1A/TT/0523/05 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárska, v odbore všeobecné lekárske, vnútorné lekárske. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe bola Slovenskou lekárskou komorou zrušená ku dňu 31.12.2014 (rozhodnutím číslo: LZA/TT/0523/05 zo dňa 11.11.2014).

66. O povolení prevádzkovať zdravotnícke zariadenie rozhodol Trnavský samosprávny kraj dňa 05.06.2006 o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia od 01.07.2006 v ambulancii - kategórii lekárska v špecializačnom odbore všeobecné lekárske, vnútorné lekárske, s miestom prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia C. Č.. XXX a Š. Č.. XXX. Na žiadosť zo dňa 26.11.2013 bolo povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia zrušené dňom 31.01.2014 (rozhodnutím číslo: TA/01157/2013/OZaHF-005).

67. V správnom konaní tak, ako to z obsahu spisov vyplynulo, žalobkyňa namietla zákonosť rozhodnutí správnych orgánov, ktorými bolo rozhodnuté o jej povinnosti zaplatiť poisťné za obdobie február 2014 až december 2014 podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 572/2009 Z.z. Zákonodarca v zákone o sociálnom poistení ustanovil podmienky účasti fyzickej osoby na nemocenskom poistení a dôchodkovom poistení tak, že za splnenia zákonných podmienok je fyzická osoba účastná na povinnom nemocenskom poistení a dôchodkovom poistení. Zákonodarca v právnej norme § 14 ods. 1 písm. b/ stanovil, že povinne nemocensky poistená je samostatne zárobkovo činná osoba (§ 5), ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu (§ 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5. V právnej norme § 15 ods. 1 písm. b/, stanoví, že povinne dôchodkovo poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená. V prípade samostatne zárobkovo činnnej osoby táto je účastná na povinnom nemocenskom poistení a povinnom dôchodkovom poistení za splnenia zákonných podmienok ustanovených v § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2013 povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie platí samostatne zárobkovo činná osoba povinne dôchodkovo poistená zúčastnená na starobnom dôchodkovom sporení. Na základe § 129 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z.z. a § 21a zákona č. 43/2004 Z.z. v znení účinnom od 1. januára 2013 suma poisťného na nemocenské poistenie, suma poisťného na starobné poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, suma poisťného na invalidné poistenie, suma poisťného na úrazové poistenie, suma poisťného na garančné poistenie, suma poisťného na poistenie v nezamestnanosti a suma poisťného do rezervného fondu solidarity sa určuje percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu dosiahnutého v rozhodujúcom období.

68. Najvyšší správny súd po vyhodnotení žalobcom v kasačnej sťažnosti uplatnených dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchyľil od záverov krajského súdu vo veci samej, spolu s poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát najvyššieho správneho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Po preskúmaní súdneho a pripojeného administratívneho spisu ustálil, že kľúčovou a pre rozhodnutie vo

veci zásadnou otázkou, ktorá bola medzi účastníkmi konania sporná, bola otázka splnenia zákonných podmienok pre zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia bolo potrebné konštatovať, že

- právoplatným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava zo 14.04.2016, číslo 63676-23/2016-TT bolo rozhodnuté podľa § 178 ods. 1 písm. a/ prvý bod zákona č. 461/2003 Z.z. tak, že samostatne zárobkovo činnnej osobe Z.. T. M. zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31.12.2014,
- z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby bola žalobkyňa odhlásená dňom 31.01.2014,
- Slovenská lekárska komora ako orgán vydávajúci licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov poskytla Sociálnej poisťovni informáciu o vzniku a trvaní licencie L1A/TT/0523/05 do 31.12.2014.

69. Podľa údajov poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky bola Z.. T. M. registrovaná ako daňový subjekt od 28.10.2002 do 18.03.2014. Za mesiace február 2014 a marec 2014 mala vypočítaný vymeriavací základ na základe údajov poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky z daňového priznania k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2012 (platba poistného bola 175,39 eur); za mesiace júl 2014 až december 2014 z údajov z daňového priznania k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2013 (platba poistného bola 209,03 eur). Za rok 2012 ako samostatne zárobkovo činnná osoba dosiahla príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti v sume 88 033,99 eur, za rok 2013 v sume 61 414,31 eur, t.j. vyššie ako zákonom ustanovená suma pre rok 2012 (4 716,00 eur) a pre rok 2013 (4 830,00 eur). Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava vykonala na základe údajov v systéme Sociálnej poisťovne, porovnanie správnosti a včasnosti odvodu poistného a zistila, že žalobkyňa ako samostatne zárobkovo činnná osoba poistné za obdobie február 2014, marec 2014 (do 18. marca 2014), júl 2014 až december 2014 neuhradila vôbec do dňa vydania rozhodnutia číslo 700-0411684717-GC04/17.

70. Žalobkyňa je od 1. februára 2014 vedená v Registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia Sociálnej poisťovne ako zamestnankyňa zamestnávateľa: O. s.r.o., IČO: XX XXX XXX so sídlom S..

71. K dôvodom kasačnej sťažnosti podanej podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odbore všeobecné lekárstvo nezakladá štatút samostatne zárobkovo činnnej osoby, kasačný súd odkazuje na bod 31 a 48 tohto rozhodnutia.

72. Najvyšší súd k namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces uvádza, že právo na spravodlivý proces je súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v Siedmom oddieli Druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky. Obsah tohto práva tvoria jednotlivé zásady výkonu súdnictva (a podľa povahy aj orgánov verejnej správy) upravené v Článku 47 a 48 Ústavy Slovenskej republiky. K tomuto právu v kontexte menovaných článkov je nutné priradiť právo odoprieť výpoveď, právo na právnu pomoc, princíp rovnosti účastníkov, právo na tlmočníka, právo na zákonného sudcu, princíp verejnosti súdneho konania, právo na bezprietahové konanie a princíp kontradiktórnosti, obsah ktorého napĺňa právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom. V predmetnej veci k porušeniu týchto práv/zásad naplňajúcich podstatu práva na spravodlivý proces nedošlo. Právnu istotu nemožno chápať v „statickej polohe“, teda ako absolútnu nemennosť práva, ale skôr v zmysle určitosti a objasňovania a ustáľovania obsahu právnych noriem a konštančnosti ich aplikácie v podobe rovnakého rozhodovania v rovnakých prípadoch. Inak povedané, princíp právnej istoty čo do predvídateľnosti postupov orgánov verejnej moci vyžaduje, aby na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v tých istých podmienkach dala rovnaká odpoveď (III. ÚS 300/06). Právnu istotu sa rozumie predvídateľnosť správania orgánov verejnej moci v procese aplikácie práva, a to z hľadiska tak prisudzovania významu právneho textu, ako aj z hľadiska subsumpcie skutkových zistení pod právnu normu pri rozhodovaní. Určovanie obsahu právnych noriem (určovanie významu právneho textu (pritom závisí na určitosti ustanovení

právných predpisov a na právnych interpretačných postupoch. Najvyšší súd ďalej uvádza, že Ústavný súd Slovenskej republiky prostredníctvom nálezu sp. zn. III. ÚS 341/07 uviedol, že pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.

73. Kasačný súd považuje za potrebné poznamenať, že právny názor vyslovený v rozsudkoch krajských súdov v obdobnej právnej problematike nie sú pre rozhodovanie kasačného súdu právne záväzné.

74. Najvyšší súd na základe hore uvedených výkladových kritérií nezistil žiadne pochybenia na strane žalovanej pri výklade sporných ustanovení, najmä § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 v znení zákona č. 543/2010 Z.z. účinnom od 1. januára 2011. Z týchto dôvodov potom najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

75. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobkyni, ktorá v tomto konaní úspech nemala, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich náhradu nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jej strane (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

76. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.